

SAIMAANNORPAN SUOJELUTYÖRYHMÄ 2012

ASIAANTUNTIJARYHMÄN KOKOUS

Aika	17.1.2023, klo 11.30–12.49	
Paikka	Teams	
Läsnä	Riikka Alakoski	Metsähallitus
	Miina Auttila	Metsähallitus
	Mikael Heikkilä	Fortum
	Teemu Hentinen	Pohjois-Savon ELY-keskus
	Esko Hyvärinen	Ympäristöministeriö
	Simo Jokinen	Kaakkois-Suomen ELY-keskus
	Ulla-Maija Liukko	Suomen ympäristökeskus
	Tuulikki Miettinen	Pohjois-Savon ELY-keskus
	Tero Nieminen	Pohjois-Savon ELY-keskus
	Mika Pirinen	Pohjois-Karjalan ELY-keskus
	Teemu Niinimäki	WWF Suomi
	Tapio Tuukkanen	Kaakkois-Suomen ELY-keskus
	Arto Ustinov	Etelä-Savon ELY-keskus
	Anssi Vainikka	Itä-Suomen yliopisto

1. Kokouksen avaus

Arto Ustinov aloitti kokouksen klo 11.30.

2. Asiantuntijaryhmän edellisen kokouksen (6.9.2022) muistio

Hyväksyttiin asiantuntijaryhmän edellisen kokouksen (6.9.2022) muistio, joka oli lähetetty sähköpostilla nähtäväksi.

3. Laajemman seurantaryhmän edellisen kokouksen (12.10.2022) muistio

Hyväksyttiin laajemman seurantaryhmän edellisen kokouksen (12.10.2022) muistio.

4. Muutokset asiantuntijaryhmän ja seurantaryhmän kokoonpanoissa

Esko Hyvärinen on lähettänyt Ympäristöministeriön kirjeen, jossa todettu muutokset: Anssi Vainikka (UEF) tulee Mervi Kunnasrannan tilalle puheenjohtajaksi ja Riikka Alakoski (Metsähallitus) tulee Jouni Koskelan tilalle sihteeriksi.

5. Kalastuksen ja saimaannorpan suojelun yhteensovittamisen haasteet ja kehittämistarpeet

Arto Ustinov kertoi, että 8.2. ryhmien yhteiskokouksessa käsitellään tarkemmin työryhmän toiminnan haasteet ja kehittäminen KASSY-hankkeen raportin pohjalta.

6. Saimaan vedenpinta ja sen ennuste pesimäkaudelle 2023

Tapio Tuukkanen kertoi, että Saimaan nykyinen vedenkorkeus vastaa luonnonmukaista vedenkorkeutta. Fortumin kanssa on käyty alustava keskustelu Tainionkosken voimalaitoksen osalta, miten varaudutaan energiapulaan. On sovittu, että toimitaan juoksutussäännön puitteissa +/- 5 cm luonnollisesta vedenkorkeudesta, jos tarvetta lisäjuoksutuksille, ja huomioidaan norpan pesimäolosuhteet. Saimaan vedenkorkeus oli tammikuun puolivälissä 20 cm keskivettä alempana. Keskiennusteen mukaan vedenkorkeus laskee tarkastelujaksolla 3 cm.

Saimaa jäätynä hieman ennen joulukuun puoliväliä, ja jäänpaksuus on tammikuussa mittausasemilla noin 30 cm, joka on lähellä keskimääräistä. Jäätymisajankohta on siirtynyt joulukuun loppuun/tammikuun alkuun paitsi kahtena edellisenä talvena (nykyinen ja edellinen). Lumiennuste (lumen vesiarvo) tällä hetkellä keskimääräistä alempi. Saimaan jäämallista ja ilmastomuutoksen vaikutuksista tulee raportti vuoden 2023 aikana.

7. Pesimäolosuhteiden ennuste, lumi- ja jäätilanne pesimäkaudella 2023

Miina Auttila totesi, että talvi alkoi lupaavasti marraskuussa ja Saimaalle jäät tulivat joulukuussa, mutta moottorikelkkaa kantavat jäät tulivat vasta tammikuun alkupuolella. Tammikuun puolessa välissä rantajäät ovat 20–26 cm, mutta monin paikoin kohvajäätä. Etelä-Saimaan suurilla selillä jäät olivat edelleen ohuet toisin kuin Savonlinnan seudulla ja pohjoisemmassa. Tammikuun alkupuolella satoi lunta ja kinosti hyvin, tammikuun puolessa välissä (12.1.) lämpötila meni plussalle, minkä jälkeen suojasää ja sadekelit ovat jatkuneet, mikä muutamassa päivässä sulatti lumet jäiltä.

Metsähallitus on organisoinut apukinosten tekemistä ja työt aloitettiin paikoin jo ennen lauhaa jaksoa. Apukinosten teko jatkuu, kun sää kylmenee ja sataa lunta, lisäksi Etelä-Saimaalla odotetaan jäiden vahvistumista. Itä-Suomen yliopiston johdolla on asennettu yhteensä 22 keinopesää ympäri Saimaata osana Yhteinen saimaannorppamme LIFE -hanketta. Näistä noin puolet asennettiin avoveteen ja loput jäille.

Tammikuussa pesimäolosuhteiden ennustaminen on mahdotonta. Nykyisten talvien lauhat jaksot voivat muuttaa lumitilanteen nopeasti. Tästä syystä myös apukinostöiden toimintatapaa

on muutettu 2022 eli lumitilannetta ei enää arvioida vaan apukinoksia kolataan lähtökohtaisesti joka vuosi. Vasta pesälaskentojen ja sukellusten jälkeen pesäpoikaskuolleisuuden kautta tiedetään millaiset pesimäolosuhteet ovat olleet.

8. Asiantuntijaryhmälle tiedoksi

Teemu Hentinen kertoi, että osakaskuntien yhdistämistä on edistetty muun muassa norppa-alueilla. Yhdistämishankkeet ovat käynnissä Louhivedellä, Luonterilla ja Puumalassa, ja tulevina vuosina myös Puruvedellä ja Pihlajavedellä.

Teemu Niinimäki kertoi, että WWF julistaa pesimärauhan, kun kukaan ei enää liiku jäillä apukinostöissä. Tänä vuonna pesimärauhan julistuksen 30. juhlavuosi.

Arto Ustinov kertoi, että Itä-Suomessa muutamassa Keskisuomalainen-konserniin kuuluvassa sanomalehdessä (printti- ja digilehdet) julkaistaan helmi-maaliskuussa kolmen viikon aikana "silmäkulma", jossa olevan QR-koodin kautta pääsee tutustumaan LIFE-hankkeen aikana julkaistuun ELY-keskuksen esitteeseen. Esite sisältää ohjeita, miten jäälläliikkuja voi turvata saimaannorpan pesinnän onnistumisen. Mika Pirinen kertoi, että Kaakkois-Suomessa on ollut samanlainen idea: luvattomasta liikkumisesta tiedotettava. Todettiin, että ELY-keskukset voivat tehdä asiassa yhteistyötä.

9. Seuraavan kokouksen ajankohta

Seuraava kokous järjestetään syyskuun alkupuolella, mahdollisesti Savonlinnassa. Kokousaika ja paikka tarkentuvat myöhemmin.

10. Muut asiat

Norppien siirto ja GPS-seuranta herättänyt keskustelua. Todettiin, että suojelutyöryhmän kokouksessa 8.2. on tarkoitus avata asiaa paremmin useamman puheenvuoron kanssa.

11. Kokouksen päättäminen

Arto Ustinov päättää kokouksen klo 12.49.

Liitteet Saimaan vedenpinta ja sen ennuste pesimäkaudelle 2023
Pesimäolosuhteiden ennuste sekä lumi- ja jäätilanne pesimäkaudella 2023

Riikka Alakoski

Sihteeri

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Saimaan vedenpinta ja sen ennuste pesimäkaudelle 2023

SAIMAANNORPAN SUOJELUN STRATEGIAN JA
TOIMENPIDESUUNNITELMAN TOTEUTTAMISTA SEURAAVAN
ASiantuntijatyöryhmän kokous 17.1.2023

Tuukkanen Tapio
Kaakkois-Suomen ELY-keskus

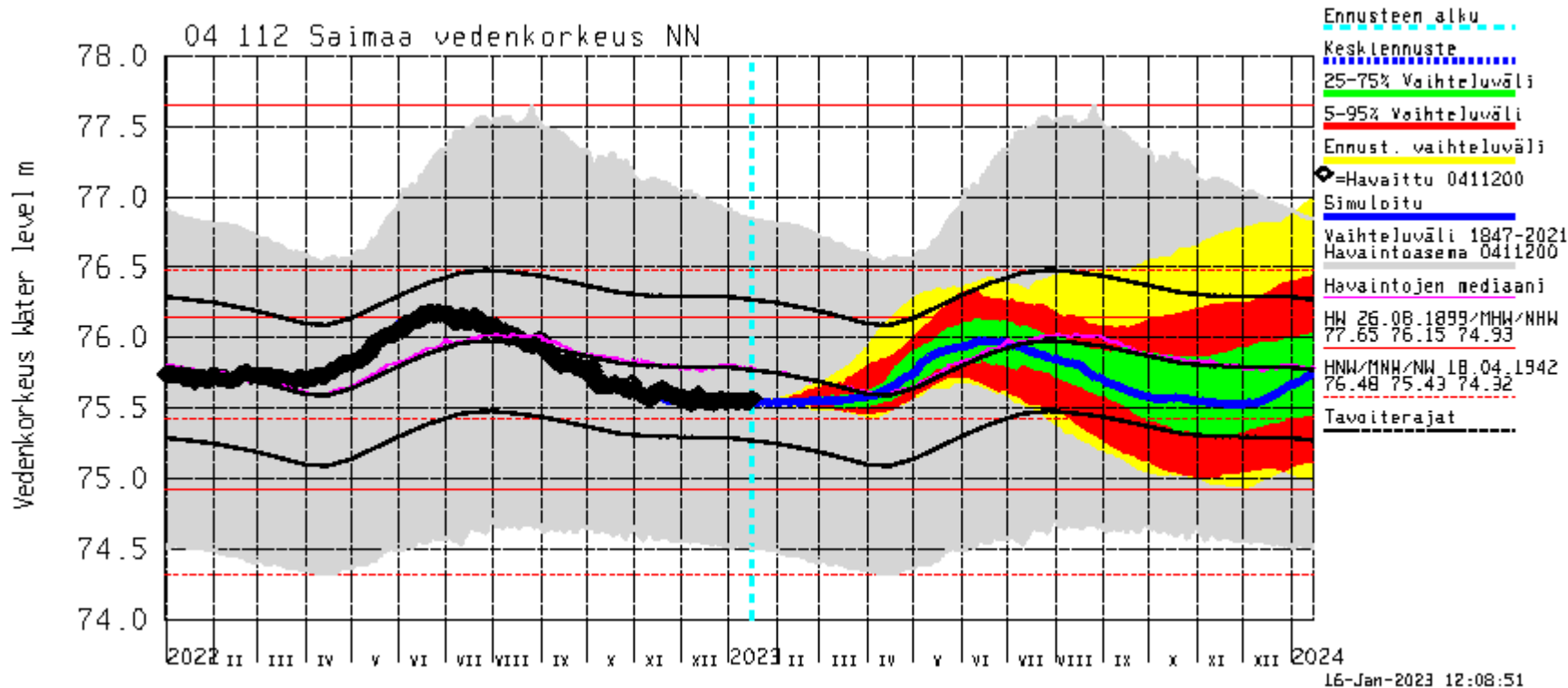

Ajankohtaista juoksutusten hoitamisesta

- Syksyllä 2022 (viikot 35-47) toteutetun juoksutusvähennyksen* jälkeen palattu normaalijuoksutukseen viikolla 48 eli 28.11.2022 alkaen
- Saimaan nykyinen vedenkorkeus vastaa luonnonmukaista vedenkorkeutta
- Mahdollisesta energiapulatilanteeseen varautumisesta keskusteltu alustavasti Fortumin kanssa
 - Toimitaan juoksutussäännön mahdollistamissa rajoissa: erityisesti +- 5 cm poikkeamaoikeuden hyödyntäminen juoksutusten tilapäiseksi lisäämiseksi
 - Juoksutusmuutoksissa huomioidaan myös norpan pesintäolosuhteet

Saimaan vesitilanne 17.1.2023

- Vedenkorkeus (W) 16.1. NN+ 75,57 m, mikä on 20 cm keskiveden alapuolella
- Juoksutus 520 m³/s (keskivettä vastaava olisi n. 580 m³/s)
- Nykyisellä lauhalla ja sateisella jaksolla ei nopeita vaikutuksia vedenkorkeuteen
- Talven W vaihtelu ollut toistaiseksi hyvin vähäistä
- Keskitalven W alenema jäämässä pois (ilmastonmuutos)
- Ennusteen epävarmuudet kasvavat kevättä kohden mentäessä

Julkiset ennusteet: <http://wwwi2.ymparisto.fi/i2/04/I041121001y/wqfi.html>

Saimaan jäätyminen, talvi 2022-2023

Jäätymisajankohta:

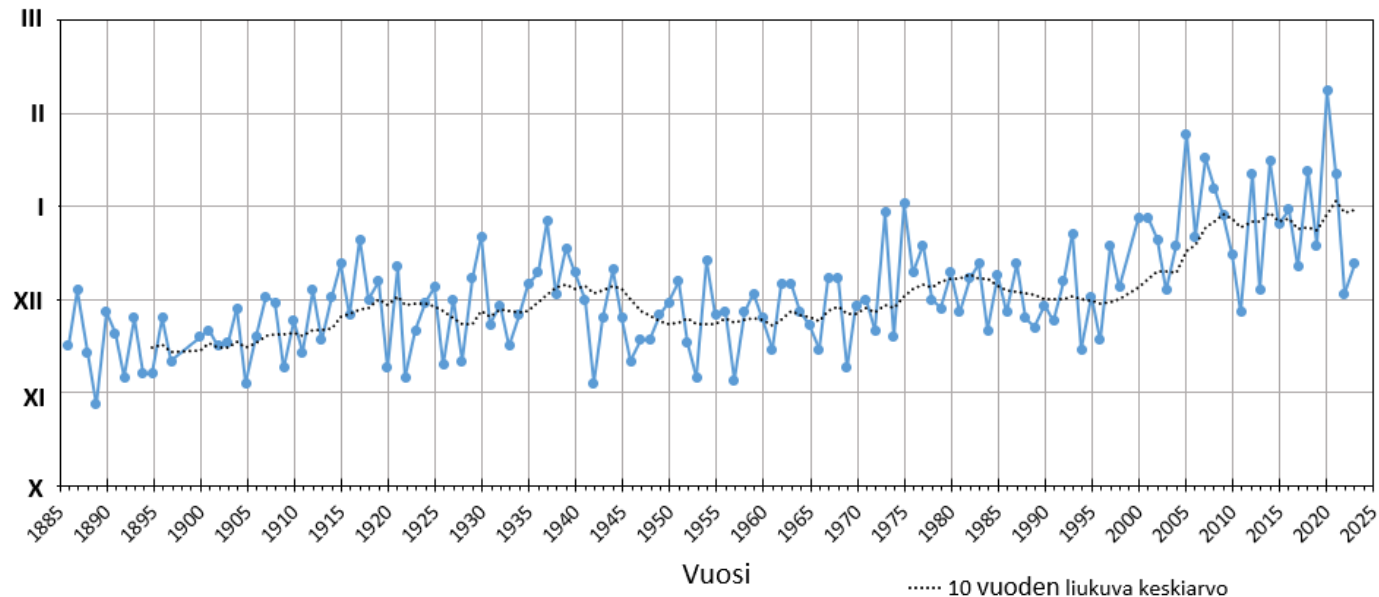
(koko näköpiiri pysyvästi jäässä)

- Saimaa/Lauritsala: 12.12.2022
- Haukivesi/Oravi: 10.12.2022

Jäättilanne 10.1.2023

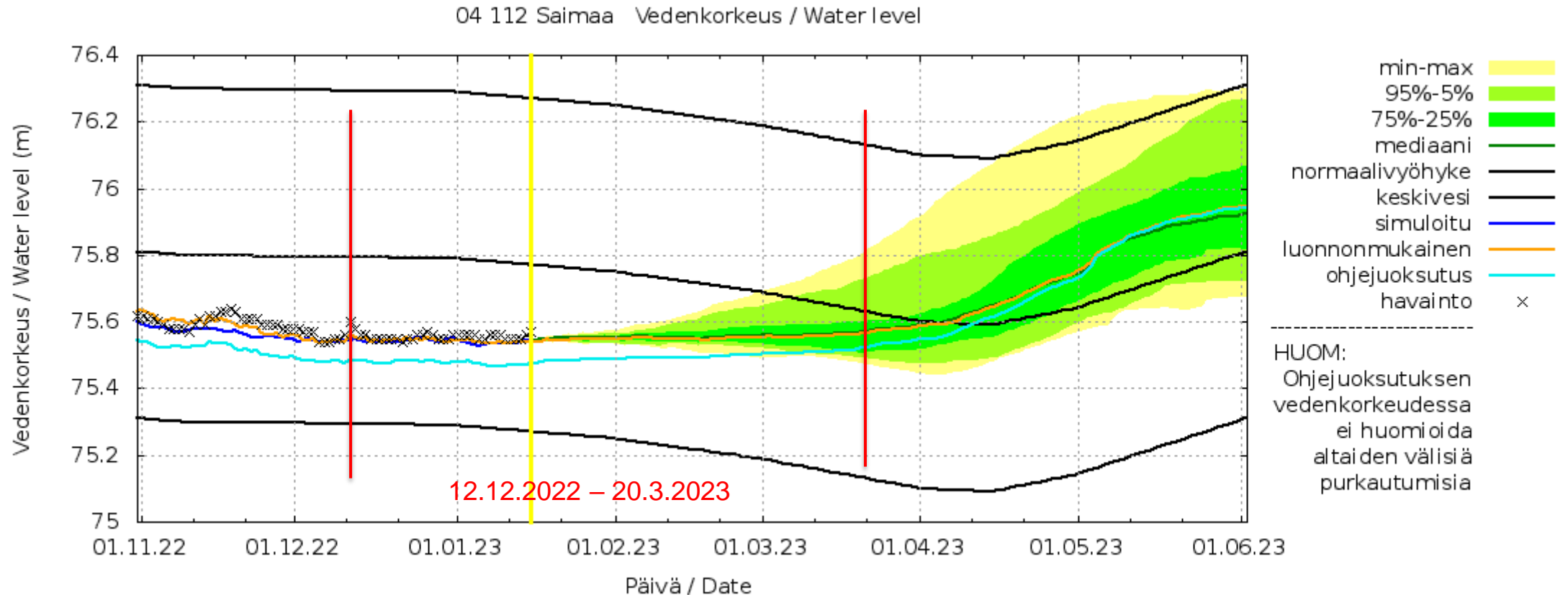
- Saimaa/Lauritsala: 28 cm (-1 cm ka:sta)
- Pyhäselkä/Ruokalahti: 31 cm (0 cm ka:sta)

Jäätymisajankohta, Lauritsala, koko näköpiiri pysyvästi jäässä

Saimaan vedenkorkeusennuste pesimäkaudelle 2023

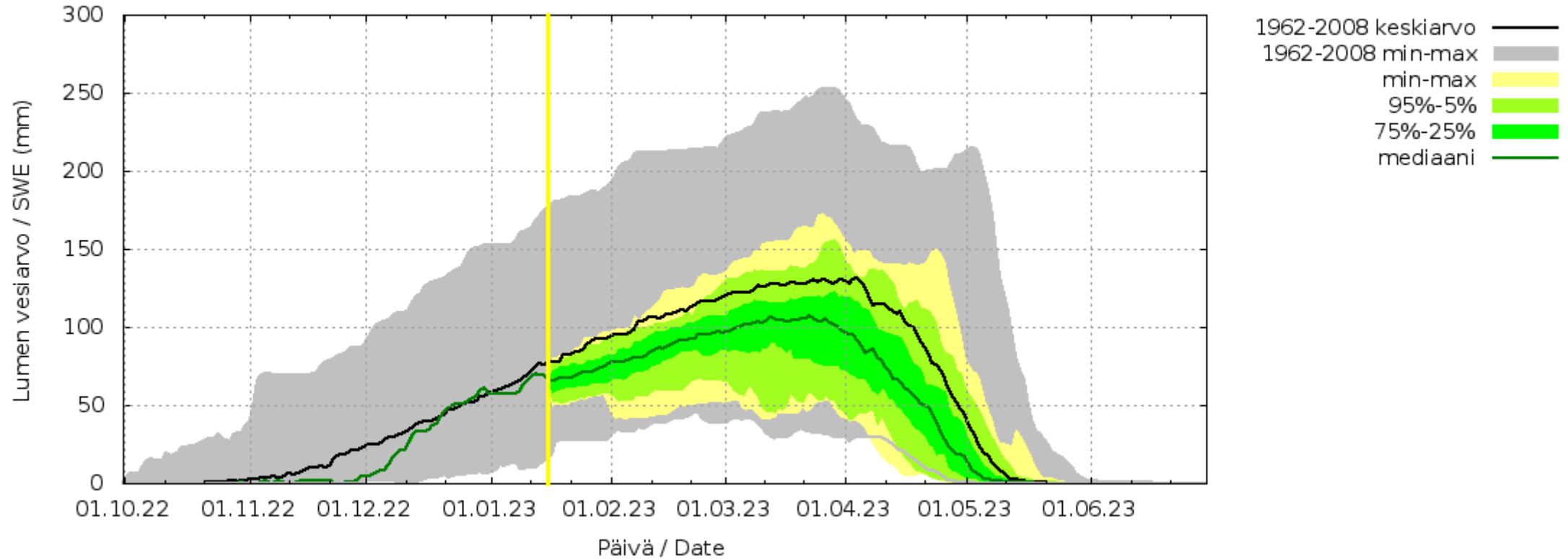
2023-01-16 16:37:27 EET

- Keskiennusteen mukaan vedenkorkeus laskee tarkastelujaksolla 3 cm (alkutila-lopputila)
- Ääriennusteilla vaihtelu -12 – 20 cm

Lumen vesiarvo, talvi 2022-2023

04 112 Saimaa Lumen vesiarvo / Snow water equivalent

2023-01-16 16:21:50 EET

Muuta: Saimaan jäämallin kehittäminen (SYKE/Jakkila)

- Vuoden 2023 aikana tähänastisen työn tulosten koonti ja raportointi
 - Mm. jäätymisajankohta, jään paksuus, sulaminen, lumen syvyys ja kinostuminen (karkea arvio) sekä ilmastonmuutoksen vaikutukset näihin
- Lisätiedot: hydrologi Juho Jakkila, SYKE, juho.jakkila@syke.fi

Olosuhteet 2023 pesimäkaudella -tilanne 16.1.

Asiantuntijaryhmä 17.1.2023

Miina Auttila

Jääolosuhteet

- Talvi alkoi lupaavasti jo marraskuussa
- Kantavat jäät keskeiselle Saimaalle vasta tammikuun alussa
- Haukivedellä ja Joutenvedellä rantajäiden vahvuudet 20-26 cm
- Etelä-Saimaan suurilla selillä jäät edelleen ohuet

12.1.2023 Haukivesi

14.1.2023 Haukivesi

15.1.2023 Joutenvesi

Lumiolosuhteet

- Jäiden tulon jälkeen on satanut lunta ja hyviä kinoksen alkuja muodostui rannoille tammikuun alkupuolella
- Lämpötila meni plussalle 12.1. tietämällä, jonka jälkeen suojaketit ja vesisateet ovat jatkuneet
- Keskeisellä Saimaalla lumet sulivat jäiltä muutamassa päivässä ja kinokset ovat kutistuneet merkittävästi

15.1.2023 Joutenvesi

Apukinokset ja keinopesät 2023

- Metsähallituksen organisoima apukinosten tekeminen on aloitettu tammikuussa. Ennen lauhaa jaksoa joitakin kinoksia on jo kasattu
- Apukinosten tekeminen jatkuu, kun sää kylmenee ja sataa lunta kolattavaksi. Etelä-Saimaalla odotetaan vielä jäiden vahvistumista
- Itä-Suomen yliopiston johdolla osana Yhteinen saimaannorppamme-LIFE -hanketta keinopesien kehitystyötä on jatkettu ja 22 keinopesää on asennettu eri puolille lisääntymisaluetta

14.1.2023 Haukivesi

15.1.2023 Joutenesi

Pesimäolosuhteet 2023

- Tammikuussa lisääntymiskauden (helmi-huhtikuu) olosuhteiden ennustaminen on mahdotonta
- Lupaava alku on lämpimän jakson myötä sulanut
- Pesimäolosuhteiden parantamiseksi ja poikaskuolleisuuden pienentämiseksi tehdään apukinoksia (lupa voimassa 15.2. asti)
- Vasta kevään pesälaskentojen ja pesäpaikkasukellusten jälkeen toukokuussa pesäpoikaskuolleisuudesta nähdään, millaiset pesintäolosuhteet ovat olleet

14.1.2023 Haukivesi

The logo consists of a green chevron pointing down and a blue chevron pointing up, meeting at a central point.

METSÄHALLITUS

www.metsa.fi

@metsahallitus_forststyrelsen

@metsahallitus